

KİTAP İNCELEMESİ

Bilgisayar I-II – Temel Bilgisayar Becerileri

Editör:
Ali GÜNEŞ

Yazarlar:

Uğur BAŞBOĞAOĞLU
Halil Coşkun ÇELİK
Cem ÇUHADAR
Şerafettin DABAN
Özcan Özgür DURSUN
Şemseddin GÜNDÜZ
M. Kemal KARAMAN

Mübin KIYICI
Aydın KİPER
Abdullah KUZU
Tayfun TANYERİ
İlhan TARIMER
Ömer Faruk URSAVAŞ
Erkan YANARATEŞ

Öğr. Gör. Dr. Serkan YILMAZ

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

İlköğretim Bölümü

E-posta: serkany@hacettepe.edu.tr

Bu çalışmada, toplam 10 farklı üniversitenin Eğitim Fakültelerinden kendi alanlarında uzmanlaşmış 13 akademisyen tarafından kaleme alınan ve Prof. Dr. Ali Güneş editörlüğünde yayınlanmış “Bilgisayar I-II – Temel Bilgisayar Becerileri” adlı kitap incelenmiştir. Birinci baskısı Eylül 2007 yılında basılmış olan kitabın renksiz baskısı olan bu üçüncüsü ise Ekim 2009 yılında basılmıştır. Kitabın ilk dokuz bölümü, Eğitim Fakültelerinde okutulan Bilgisayar I dersinin kur tanımı esas alınarak hazırlanmışken geri kalan dört bölümü ise Bilgisayar II dersinin içeriğini kapsamaktadır. Toplam 632 sayfalık geniş içeriği sayesinde bu kitap, temel bilgisayar bilgi ve becerisi kazanmak isteyen herkesin yararlanabileceği bir kaynaktır.

Kitabın birinci bölümünde, bilişim teknolojileri ve bilgisayarlarla ilgili en temel öge ve kavramlara yer verilmiştir. Giriş ve çıkış birimleri, bellek çeşitleri ve merkezi işlem birimi gibi bilgisayarın diğer çeşitli temel parçaları açıklanarak bir bilgisayar sisteminin fiziksel yapısının genel çerçevesi çizilmiştir. Programlama dilleri, programlama süreci ve yazılım kavramlarına değinilerek bilgisayarların çalışma yapısına giriş yapılmış ve bilgi ağları, İnternet ve İnternet’in kullanım alanları hakkında genel bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde, kişisel bilgisayar işletim sistemlerinden bahsedilirken ilk olarak MS-DOS işletim sistemindeki temel bazı komutlar anlaşılır bir biçimde açıklanmıştır. Bu bölümün büyük bir kısmı ise Windows işletim sisteminin temel özelliklerinin anlatılmasına ayrılmıştır. Bilgisayarın açılması, kapatılması, dosya ve dizinler ile ilgili çeşitli özellikler, araç çubukları ve denetim masası çeşitli örneklerle ifade edilmiştir.

Yüz dört sayfalık hacmi ile 13 bölümlük kitabın yaklaşık altıda birini oluşturan en geniş sonraki bölümü ise MS Word programına ayrılmıştır. Bölümün ilk kısımlarında Word’ün menü, çubuk ve araç şeritleri açıklanarak metinlerle çalışma, veri kesme, veri kopyalama gibi temel işlemlerinden bahsedilmiştir. Biçimlendirme, belge sonlandırma ve yazdırma işlemlerinin nasıl yapıldığı örneklerle detaylı olarak gösterilmiştir. Bölümün son

kısımında ise belgede tablo oluşturma, hücre hizalama, kenarlıklar, sıralama, tabloyu metne dönüştürme, grafik ekleme gibi işlemler ileri özellikler başlığı altında açıklanmıştır.

Dördüncü bölümde ise MS Excel programı açıklanmaya çalışılmıştır. Hücelere veri girme, hücreleri biçimlendirme ve özellikle standart formül ile fonksiyonların kullanılması üzerinde durulmuştur. Bu bölümde açıklanan işlemlere ek olarak “ENÇOK_OLAN, VE, YA DA, EĞERSAY” gibi birkaç tane daha önemli işleve de bu bölümde vurgu yapılması düşünülebilirdi. Belki formül içine aynı formülü gömme işlemine de basit bir örnek verilebilirdi. Özellikle vurgu yapılan *EĞER* formülü içerisine bir *EĞER* daha gömerek bu işlem gösterilebilirdi. Bölümün sonuna doğru ise elektronik tabloya bir nesne taşıma, grafik oluşturma ve yazdırma işlemlerinin nasıl yapıldığı örneklerle gösterilmiştir. Bu bölümün sonundaki kendimizi sınavalım kısmındaki 15 adet dört seçenekli çoktan seçmeli sorunun cevabı kitap içerisinde verilmemiştir. Bu cevapların bu bölüm sonuna veya kitabın sonuna eklenmesi gerekmektedir.

Beşinci bölümde ele alınan veri sunumu konusunda MS PowerPoint sunu programı incelenmiştir. Temel işlemler, biçimleme, grafik ve şemalar, yazdırma ve slâyt gösterisi başlıkları altında programın temel özellikleri anlatılmıştır. Bu bölümde genel olarak PowerPoint ile veri sunumunda önemli noktalara yeterince değinilmiştir. Ancak yeni sunu kısmındaki sunuların birkaç örneğinden bahsedilerek hazır sunuların varlığına vurgu yapılabilirdi. Slâyt gösterisi yardımının önemine odaklanarak çok kullanışlı olan birkaç temel yardım (belirtilen slâyda gitme, işaretçiyi kaleme çevirme, ekranı karartma vb.) kısayolunu vermek de iyi olabilirdi.

Altıncı bölümde ise MS Access programı ile veri tabanı konusuna giriş yapılmıştır. Bu bölümde temel veri tabanı kavramları, veri tabanı tasarlanması, tablo ve form oluşturulması, veri tabanından sorgulama, sınıflama, seçme ve raporlama işlemleri hakkında kitabın amacı dışına taşmadan temel düzeyde yeterince bilgi ve örnekler verilmiştir.

Yedinci bölümde, eğitimde İnternet kullanımı ele alınmıştır. İnternet’in yapısı, İnternet kavramı, bir web sitesine erişim, web sayfasında gezinme, web’de arama, elektronik posta işlemleri, adres defteri işlemleri, mesaj yönetimi ve sohbet programları üzerinde yoğunlaşarak çeşitli örnekler verilmiştir. Bu bölümde özellikle olarak “eğitimde İnternet kullanımı” konusuna değil genel olarak “İnternet kullanımı” konusuna değinilmiştir. Eğitimde İnternet kullanımına ise daha çok sekizinci bölümde girilmiştir. Belki bu iki bölümün içeriğinde bir düzenleme veya bu bölümün başlığında bir değişiklik yapılabilir. Ayrıca Eğitim uygulaması olarak verilen yedi sayfalık bir “kişisel sayfa hazırlanması” örneğinde Frontpage ile bir uygulama yapılmıştır. Belki üstünkörü anlatılan Frontpage ile bir uygulama yerine daha önce detaylı açıklaması yapılan MS Word programı ile kişisel sayfa hazırlanması düşünülebilir.

Sekizinci bölümde, bilişim teknolojilerinin sosyal yapı üzerindeki etkileri ve eğitimdeki yeri ele alınmıştır. Bu amaçla, bilgi toplumu kavramı, bilgisayarların iş hayatında kullanımı ve kişisel verimliliğe etkileri, bilgisayarların eğitimdeki kullanımı, İnternet tabanlı eğitim, eğitimde mobil teknolojiler ve eğitimde blok uygulamaları üzerinde çeşitli konu ve örneklere çok çeşitli kaynaklardan yararlanılarak yeterli düzeyde yer verilmiştir.

Dokuzuncu bölümde ise bilişim sistemlerinin güvenliği ve ilgili etik kavramlar hakkında çeşitli bilgiler verilmiştir. Bu amaçla, bilgi sistemlerine karşı tehditler ve güvenlik, güvenlik açıkları, güvenlik önlemleri, yaygın saldırı türleri, etik kuramlar, bilgi çağına etik sorunları, bilgisayar etiği ve buna ilişkin kurallar ele alınmış ve çeşitli örnekler verilmiştir.

Onuncu bölümde, tek başına ayrı bir kitap olabilecek bilgisayar destekli öğretim konusuna kısa bir giriş yapılmıştır. Bu kitabın amacına uygun olarak sadece bilgisayar

destekli öğretimin kuramsal temelleri, çeşitli uygulamaları ile bilgisayar destekli öğretimde öğretmen ve öğrenci rolleri kısaca ifade edilmiştir.

On birinci bölümde, bilgisayar destekli öğretimde kullanılan yaygın formatlar açıklanmıştır. Özel öğretici yazılımlar, alıştırmalar ve tekrar yazılımları, benzeşim yazılımları, eğitsel oyun yazılımları ve problem çözme yazılımları anlatılarak bunların yararları ve sınırlılıklarına dikkat çekilmiştir.

On ikinci bölümde, ders yazılımlarının tasarımı, ders yazılımı geliştirme süreci, değerlendirme yaklaşımları ve seçimine yer verilmiştir. Özellikle ders yazılımlarının tasarım süreci, tasarım öğeleri, değerlendirme yaklaşımları, ders yazılımlarının seçimi ve yazılım seçiminde göz önünde bulundurulmuş değişkenler üzerinde durulmuştur.

Kitabın son bölümü ise uzaktan eğitim uygulamaları konusuna ayrılmıştır. Özellikle uzaktan eğitimin temelleri, tarihi, uzaktan eğitimde tasarım, uzaktan eğitimin üstünlükleri ve sınırlılıkları, uzaktan eğitimde değerlendirme, uzaktan eğitim ve İnternet ile uzaktan eğitimin toplumsal yansımaları ele alınmıştır. Son kısımda ise Türkiye’de ve dünyada uzaktan eğitim uygulamalarından çeşitli örneklerle detaylı olarak yer verilmiştir. Belki bu bölümün sonuna ülkemizdeki diğer uzaktan eğitim yapan üniversite ve kurumların İnternet adresleri de bir liste olarak eklenmesi düşünülebilir.

Bu kitapta yer alan konular, Eğitim Fakültelerinde okutulan Bilgisayar I ve Bilgisayar II dersinin kur tanımına genel olarak uymaktadır. Ancak Bilgisayar II dersinin kur tanımında yer alan “Bilgisayar ve İnternet’in çocuklar/gençler üzerindeki olumsuz etkileri ve önlenmesi” konusundan başlığı “bilişim teknolojilerinin sosyal yapı üzerindeki etkileri ve eğitimdeki yeri” olan sekizinci bölümde kabaca bahsedilmiştir. Bu konunun bu bölümde daha detaylı olarak ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Belki daha da detaylandırılıp güncel hayattan gerçek örneklerle desteklenerek, daha organize bir biçimde 14. bölüm olarak kitapta bu konuya yer verilmesi düşünülebilir.

Bilgisayar I ve II derslerinin konularının bir arada tek bir kitap içerisinde yer alması güzel olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu kitap önemli bir kaynak olarak algılanabilir. Üstelik kitabın oluşmasında birçok akademisyenin katkısının olması ve ilgili alanlardaki deneyimlerini kitabın içeriğine yansıtması bu kitabın en önemli artlarından biri olarak kabul edilebilir. Genel olarak kitap anlaşılır ve sade bir dille yazılmıştır. Başta İnternet ile ilgili bazı kavramlar olmak üzere çeşitli konuların bölümler içerisinde kısmen tekrar edilmesi konuların pekiştirilmesi açısından iyi olmuştur. Kitabın bir başka olumlu yanı da *İçindekiler* kısmının detaylı olarak verilmesidir. Bölümlerin sonunda, bilgisayar seçimi, kişisel bilgisayara işletim sisteminin kurulması, katılım belgesi hazırlama, sınav notlarının analizi, kişisel sayfa hazırlama, sosyal ve eğitim amaçlı blok sayfası oluşturma, kişisel bilgisayara antivirüs ve güvenlik duvarı yazılımı kurulumu gibi eğitim uygulamalarından birer adet verilmesi konuların pekiştirilmesi açısından yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Olumlu yanlarının yanında kitapta özellikle biçimsel olarak bazı problemler de göze çarpmaktadır. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

- Kitabın *Ön Söz*ünün ilk sayfası Bilgisayar I dersinin kur tanımı düşünülerek yazılmıştır. Burada belirtilen bölüm ve konu sayıları ile yine *Ön Söz*de özeti verilen bölüm sayıları arasında tutarsızlıklar mevcuttur. Bu kısım gözden geçirilip tekrar yazılmalıdır.
- *Ön Söz*de, kitabın sonunda mini bir Türkçe/İngilizce sözlük verildiği belirtilmiştir. Böyle bir sözlük mevcut değildir. Bu bahsedilen sözlük eklenmeli ya da bu bilgi *Ön Söz*den çıkartılmalıdır.
- Bu kalınlıkta bir kitabın sonunda bir konu indeksinin olması düşünülebilir.

- “Kendimizi sınyalım” bölümlerinin yetersiz olduğu düşünölmektedir. Bu bölümdeki soru tarzları bir bütönlük arz etmemektedir. Soru sayıları da birbirinden oldukça farklıdır. Kitabın 11 bölümünde açık uçlu veya proje/uygulama tarzı sorular benimsenmiştir. Biri dörder diğeri beşer seçenekli olmak üzere toplam iki üniteye sadece çoktan seçmeli sorulara yer verilmiştir. Kendimizi sınyalım bölümlerinin hem soru adedi hem de ölçme değeri değerlendirme yaklaşımları açısından içeriğinin geliştirilmesi gerektiği düşünölmektedir. Ayrıca kitabın bir bütönlük arz etmesi için tercih edilen soru tiplerinin tüm bölümlerde aynı olması önerilir.
- Kitabın sadece üç bölümünde yararlanılan kaynaklara metin içerisinde atıf yapılmıştır. Bu bölümlerde metin içerisinde atıf yapılan bazı kaynaklar ise bölüm sonunda yararlanılan kaynaklar kısmına eklenmemiştir. İster metin içerisinde yararlanılan kaynaklara atıf yapılan bölümler olsun ister bunların belirtilmediği diğeri bölümler olsun kitabın tüm bölümlerinde yararlanılan kaynaklar bölümlerin sonunda eksiksiz olarak verilmelidir. Kitabın biçimsel olarak bir bütönlük arz etmesi için ya tüm bölümlerde metin içerisinde atıflar verilmeli ya da hiçbir bölümde metin içerisindeki atıfların verilmemesi önerilir.
- Dil olarak kimi zaman kitabın farklı bölümlerinde, kimi zaman aynı bölümde hatta aynı paragraf içerisinde bile farklı bir tarz kullanılmıştır. Bazen edilgen fiillerden oluşan bir dil (yapıldı, görülür gibi) tercih edilirken bazen yazarları da eylemin içerisine katarak bizli (belirleyelim, anlarınız gibi) bazen de daha etkileşimli bir dil kullanılarak sizli (yapınız, örneklerinizi gibi) bir dil kullanılmıştır. Kitabın dil olarak da bir bütönlük arz etmesi için tüm bölümlerde ortak bir dil kullanılması önerilir.
- Kimi zaman kitabın farklı bölümlerinde kimi zaman aynı bölüm içerisinde hatta aynı paragraf içerisinde bile “antivirüs, vb., vs., İnternet, veri tabanı, birkaç, öge, birtakım” gibi bazı sözcüklerin farklı şekilde yazıldıkları göze çarpmaktadır. Türk Dil Kurumu’nun önerilerine dikkat edilerek tüm kitap için bu durum giderilmelidir.
- Bölümün sayfa sayısının uzunluğuna göre değışmekle birlikte her bölümde çeşitli yazım ve imla hataları ile anlatım bozuklukları mevcuttur. Özellikle farklı akademisyenler tarafından yazılmış olmasından dolayı zor olsa da kitabın yazım tarzı, dil, biçim açısından da kitabın bir bütönlük göstermesi sanki bir elden çıkmış gibi olması gerekir. Üçüncü baskısı olan bir kitap için bu hatalar azımsanmayacak miktardadır. Bir Türkçecinin baştan sona tüm kitabı bir bütün halinde okuması ve cümlelerdeki eksik sözcükler, imla ve noktalama yanlışlarının giderilmesi önerilir.
- Başlık ve aynı düzey alt başlık girintileri her bölümde aynı şekilde olmalıdır.
- Bazı şekillerin numaraları metin içerisinde yanlış verilmiştir. Bazı şekillerin ise sadece altında şekil numarası verilmiş olup şekil altyazıları unutulmuştur. Bu eksiklikler giderilmelidir.
- Kitabın çoğu bölümünde şekil altyazılarında kullanılan sözcüklerin ilk harfleri büyük olarak verilmiştir. Kitabın bir bütönlük arz etmesi açısından bu biçim kitabın bütün bölümlerinde tutarlı bir şekilde aynen kullanılmalıdır.
- Bazı sayfalarda kitabın görünümü bozan gereksiz boşluklar bulunmaktadır. Bölümler içerisindeki bazı şekiller biraz büyütülerek bu boşlukların bazıları giderilebilir.
- Kaynakça formatı (kalın, italik, girinti, altı çizili, basım yılı vb.) aynı olmalıdır.

Çoğu biçimsel olan bu öneri ve saptamalar kitabın sonraki baskılarında dikkate alınıp gerekli güncellemeler yapıldığında bu kitabın ilgili hedef kitlenin elinden düşmeyecek bir kaynak kitap olacağı düşünölmektedir.

Kaynak: Güneş, A. (2009). *Bilgisayar I-II – Temel Bilgisayar Becerileri (3. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.